نظرمحمد مطمئن ۲۰۱۷/۰۱/۱۴

په تیرو څلویښت کلونو کې د سولې د خبرو ارزونې، غونډه

زموږ ستونزه داده چي هر څه پر یو جهت ورتاوان کوو، هغه کتاب چي د ۳۲ افغان سیاستوالو سره پکي مرکي شوي، او د سولي اړوند یي مهم بحث وړاندي کړی، د بېلابېلو جهتونو د پلویانو او ناتړلو سیاستوالو سره مرکي شوي، د هغوی اندونه یي سولي ته د رسیدو او د سولي اړوند خنډونو باندي را اخیستي، په همدي موخه د افغانستان د ستراتیژیکو څیړنو انستیتوټ له لوري په تیرو څلویښت کلونو کي د سولي د خبرو ارزوني تر نوم لاندي غونډه کابل کي جوړه شوې وه، د جنوري میاشتي ۱۲مه، ۲۰۰۱۷، د پنجشنبي ورځ ماسپښین دوه بجي او شل دقیقي غونډه پیل او په ۳:۴۵ ختمه شوه.

جنرال محمد ظاهر عظیمي، د دفاع وزارت پخوانی ویاند، مولوي عبدالحکیم مجاهد د سولي شورا پخوانی مرستیال، د سولي شورا غړی او سلاکار او ډاکټر وفایي زاده، د هوانوردي پخوانی مرستیال وزیر په کي د خبرو وخت درلود.

داخل ملي سرود نه وو، ویندوی وویل چي پیل په مناجات د حضرت مولانا خداوندگار بلخ سره کوو (زما خپله له دغسي الفاظو څخه کرکه کیږي، چي شرک ته پکي ځای پیداکیږي).

ښاغلی عنایت مدثر د پروگرام چلوونکی معرفي شو (د یو ټلویزون د سیاسي بحثونو پخوانی چلوونکی) او دري واړه میلمانه خپلو ځایونو ته وغوښتل شول، ښاغلي مدثر د کولمبیا جګړي او سولي ورته والي زموږ د هیواد د جګړې او سولي سره پرتله کړ. هغه ویل کولمبیا کي هغه وخت سوله راغله چي ښکېلو لورو ومنله چي له جګړې څخه ستړي شوي دي.

له همدي لنډي مقدمي وروسته یي ډیر په بي خوندي سره د ښاغلي عبدالحکیم مجاهد څخه پوښتنه وکړه چي: ولي طالبانو ډاکټر نجیب الله په دار وځړاوو، هغه خو سوله غوښته؟ د مجاهد صاحب جواب دلته وګورئ

فکر کوم دا ډول پوښتنه د سولي په یوه مهم او څیرنیز بحث کي نامناسبه وه، ځکه خو مجاهد صاحب هم تود غبرګون وښود، او رسنیو هم ځیني خبري چي د مجاهد صاحب له قوله په ۲۰۱۲ ز. کال کي یي احمد ضیاء مسعود ته کړي وي، هممغه خبرو ته له سره هواء ورکول شوه، او د سولي دغه بحث هم یو ډول په جګړه باندي پیل شو، زموږ ستونزه داده چي د جګړې او سولي خبرو ځای نه پیژنو، او ځیني ځوانان په هر څه کي له پوره تعصب څخه کار اخلي.

له ښاغلي مجاهد صاحب وروسته د سولي په هغو بحثونو چي د کتاب په بڼه را ټول شوي وو ډاکټر قاسم وفایي زاده پرې لنډه رڼا واچوله، هغه وویل چي: د سولي اړوند د خلکو د نظرونو یوه څیړنه مخکي د مرکز لخوا خپره شوه، او ډیری افغانان د سولي غوښتونکي دي. داخل د سیاستوالو نظریات راټول شوي، له ۳۲ تنو سره مرکي شوي او د کتاب په بڼه په بېلابېلو بحثونو کي دامرکي ترتیب شوي.

هغه وویل چي ستونزه د ثور له اومي ۱۳۵۷ ل. کال څخه راپیل شوې، او تر نن ورځي پوري په هیواد کي جګړې دوام لري، د پخواني شوروي اتحاد د پوځیانو وتل او د نړیوالو بي مسؤلیتي وه چي کورنیو جګړو ته زمینه برابره شوه، امریکا په هغه وخت کي نه کمونسټ پلوه او نه هم اسلامي حکومت په افغانستان کي غوښت.

د ډاکټر نجیب الله وخت او اوسنی وخت یو بل ته ډیر نږدې او ورته والی لري، ولي د ډاکټر نجیب الله وخت کي د هغه د سولي یواځنی طرحه موجود وه چي انتقالي حکومت ته په کي ځای او د مجاهدینو د ډلو سره د سیاسي واک ویشل وو.

ستونزه داده چي افغان حکومت وایي چي د سولي خبرې باید له پاکستان سره وکړو، ځکه طالبان د پاکستان تر کنټرول لاندي دي، او طالبان وایي چي موږ باید له امریکا سره خبرې وکړو ځکه افغان حکومت واک او صلاحیت نه لري.

تر څو چي د افغان جهتونو ترمنځ مخامخ خبرې ونه شي، د سولي مذاکرات او هڅي نتیجه نه شي ورکولای، د جهاد پرمهال مجاهدین له نظره وغورځول شول، د مجاهدینو په استازیتوب اسلام اباد د ډاکټر نجیب الله له حکومت سره

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزي بڼي پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په خیر و لولئ

هوکړه لاسليک کړه، مجاهدينو ورسره مخالفت وښود، د استاد رباني په مشري ماسکو ته دمجاهدينو ځيني مشران ولاړل، او جګړو دوام پيداکړ.
په مرکو کې د اساسي قانون اړوند سخت نظرونه ورکول شوې، ځيني يې يواځې څو مادې د منلو وړ ګڼې، ځيني په کې بدلون او تعديل غواړي، او ځيني يې له سره ليکل او توشيح کيدل غواړي.
د بهرنيو پوځيانو وتل بله اساسي موضوع ده، چې په دې اړه هم نظرونه داسي دي چې بهرني پوځيان د کومو شرايطو لاندې بايد ووځي، او د اسلامي شريعت تطبيق چې په مرکو کې يې غوښتنه شوې بله مهمه او اساسي موضوع ده. په توله کې ويلای شو چې سخت او درانه شرايط وړاندې کول د سولې فرصتونه له منځه وړي.
جنرال محمد ظاهر عظيمي وويل چې: سوله د جنګ مقابل کې وې، د جګړې له امله سولې ته اړتيا وې، د واک مساوي ويش سوله راوستلای شي، ترڅو چې له کوم جهت سره د جګړې ذهنيت وي، سوله هم نه شي کيدای.
هرڅوک چې د دولت په ضد جګړه کوي تر هغه وخت پورې دښمن دی تر څو چې يې له جګړې لاس نه وي اخيستې، وسله يې په ځمکه نه وي ايښي او سولې ته نه وي حاضر شوی.
د سولې اړوند ذهنيت جوړولو او سولې ته رسيدو لپاره له ملي او غير دولتي امکاناتو څخه ګټه اخيستل په کار ده، په مساجدو کې علماء او په سيمو کې بانفوذه کسان بايد د سولې لپاره کار وکړي.
افغان حکومت له خپل لورې سره خطونه په ښنه کړي لکه اساسي قانون منل، د تيرو ۱۵ کلونو لاسته روړاني او...
زموږ د هيواد د جغرافيوي مؤقعيت له کبله ده چې د سيمې هيوادونه دلته خپلې ګټې خوندي کيدل غواړي.
د طالبانو مرستندوی پاکستان دی، د طالبانو زخميان چيرته تداوي کيږي؟ طالبانو ته ماينونه له کومه ځايه راوړل کيږي؟ موږ له سولې سره اوږده فاصله لرو.
د کولمبيا او ډاکټرنجيب الله د سولې ورته والی او حالت له اوسني حالت سره پرتله کيدله سم نه دي، زموږ اوسنی د سولې تګلاره ورسره ډير فرق لري، زموږ په اهدافو، نظرياتو او عقيدوي ارزښتونو کې توپير شتون لري.
دکولمبيا جګړه کې يوه لوري د مواد مخدر لپاره جګړه کوله، د ډاکټر نجيب الله سره د مجاهدينو جګړه عقيدتي او مذهبي جګړه وه، ولي اوسنی نظام چې ولسي او نړيوال ملاتړ له ځان سره لري، او يو منتخب نظام دی، د کولمبيا او ډاکټر نجيب د سولې سره نه شي مقايسه کيدای.
ډاکټرنجيب الله هغه څوک وو چې ده په وخت کې ډير خلک ووژل شول، له هيواد څخه مهاجر شول، کله چې د خاد (استخباراتو) رئيس و، د ده په وخت کې ډير جنايتونه شوي.
څه ډول ممکن و چې مجاهد دي له ملحد او جنايت کاره حکومت سره کيناستلی وای؟
اوسنی حکومت يو منتخب او مشروع نظام دی، د سولې په پروسې تر شايې ولس او نړيوال ولاړ دي، کله چې د دفاع وزارت وياند وم، د دولت نظر مې وړاندې کاوو، د خپل نظر وړاندې کولو اجازه مې نه درلودله، اوس خپل نظر وړاندې کولای شم.
بايد وخت ته په کتلو سره دا درک کړو چې حکومت څه غواړي او طالب څه غواړي، ترڅو چې کوم لوری له نظامي زور څخه مايوسه شوی نه وی، سولې ته زړه نه ښه کوي. نړيوال او حکومت دي د افغان امنيتي ځواکونو رښتونی ملاتړ وکړي، په قوي وسلو دي تجهيز کړي، او امنيتي ځواکونه دي قوي کړي.
دوېم نوبت کې ښاغلي عظيمي (د جهاد پر مهال د حرکت اسلامي ګوند د جنوب لويديځې حوزې جهادي آمر، بيا وروسته د اسماعيل خان تر مشرۍ لاندې د طالبانو سره د جګړې قومندان و) د عبدالحکيم مجاهد د څرګندونو په تړاو وويل چې: د طالب په نوم سياسي جريان وجود نه درلود، ولي هغوی د مولوي محمد نبي محمدي او مولوي خالص بابا سره د جهاد پر مهال ولاړ وو، د جهاد وخت کې زه کندهار ته تللی وم، هلته مې د طالبانو جبهه او ملا محمد عمر مجاهد ليدلي و.
لومړی ځل طالبانو په هرات کې له امير اسماعيل خان سره ليدنه وکړه، بيا ما هغوی کابل ته د هوا دلارې راوستل، د دولت له رئيس پروفيسور برهان الدين رباني سره يې وکتل، د کابل ښار په انترکانتيننتل هوټل کې طالب استازي اوسيدل، د بيرته ستنيدو په وخت کې استاد برهان الدين رباني د طالبانو له ډلې سره نغدي مرسته هم وکړه. د طالبانو خبره داوه چې په کندهار کې به بې مسؤليته او خپل سري پاټکونه له منځه وړي، ولي بيا وروسته د هغوی غوښتنې او اهداف نور راجوت شوو.
طالبان رښتيا هم يو سياسي جريان نه و، د افغانستان په نورو سيمو کې هم ځيني مجاهدين د جهاد له برياليتوب وروسته په کورونو کيناستل.

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې بنې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خير و لولئ

وفايي زاده بيا وويل چي د سولې لپاره مهمه موضع عدالت دی، تر څو چې عدالت نه وي، سوله ستونزمنه ده، هغه وويل:
موږ محکمې او عدالت ته راکش کول يوائې د جانب مقابل لوري لپاره غواړو، ولې عدالت د ټولو لپاره غوښتل په کار دی.
د سولې لپاره ښه حل لاره مخامخ خبرې، بين الافغاني تفاهم دی، د حزب اسلامي او حکومت ترمنځ د سولې هوکړه يو مهم ازمايښت دی.
له دې وروسته د غونډې ځينو سياسي ګډونوالو او ځينو خبرياالانو پوښتنې وکړې، او يوه سياستوال داخبره هم وکړه چې دومره مهم بحث د ټلويون د سياسي بحث په بڼه مخکې وړل مناسب نه وو.

پای

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ